

ปี
1

องคมนตรี
กระทรวงศึกษาธิการ

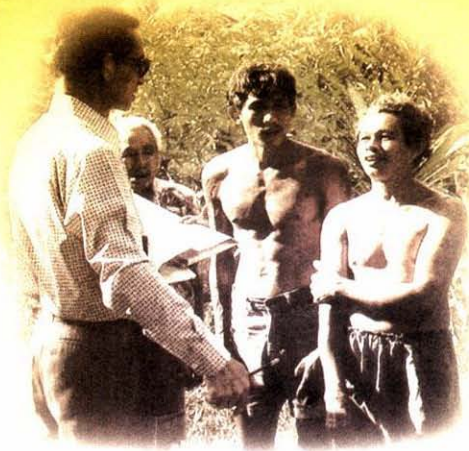
THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961168970

1120298
DS
586
016812
2550

“

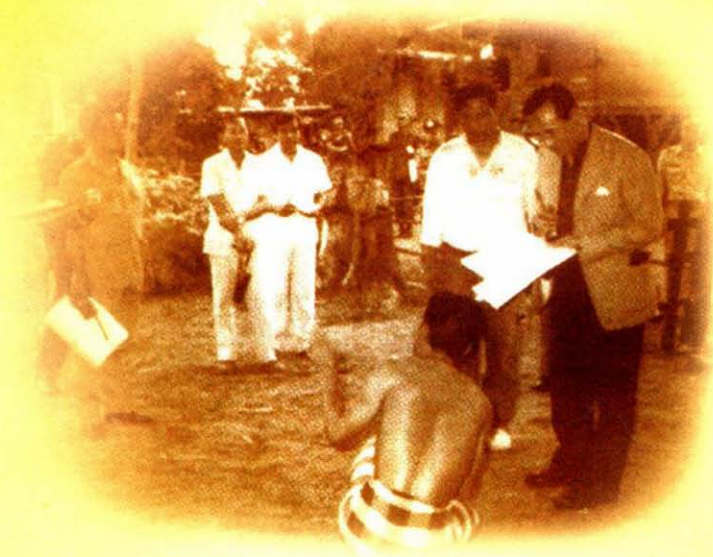
...ทำงานกับฉัน ฉันไม่มีอะไรให้
นอกจากการมีความสุขร่วมกัน
ในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น...

”

สารบัญ

ทศวรรษที่ ๑ (พ.ศ. ๒๔๗๐ - ๒๔๗๙)	๖
พระบรมราชสมภพ	
ทศวรรษที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๘๐ - ๒๔๘๙)	๑๐
นพมหาดำรง ทรงแทงพระปรีชาชาญพูนเพิ่ม	
ทศวรรษที่ ๓ (พ.ศ. ๒๔๙๐ - ๒๔๙๙)	๑๖
แรกเริ่มทรงเรียนรู้เพื่อประชาชน	
ทศวรรษที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๐๐ - ๒๕๐๙)	๒๒
ทรงส่งเสริมการศึกษา และพัฒนางานส่วนพระองค์	
ทศวรรษที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๙)	๒๘
กษัตริย์ผู้ทรงงานหนักในการสร้างรากฐาน การพัฒนา “คน”	
ทศวรรษที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๙)	๓๔
ทรงค้นคว้ารูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนา : พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต	
ทศวรรษที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๓๙)	๔๔
ทรงสานิตการแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ น้ำ ดิน ป่า	
ทศวรรษที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๕๐)	๕๒
๘๐ พรรษา ปวงประชาเป็นสุขศานต์ กรุงเทพมหานครนบพระบาทภูมิราช	
	๖๒

“

...ชาวบ้านมีความสุข

เราก็สุข...

”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

ทรงเป็นพระมหากษัตริราชเจ้าผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ มีพระราชอัธยาศัย
และพระราชจริยวัตรอันงดงาม มั่นคงในทศพิธราชธรรม ตลอดระยะเวลา ๔๐ พรรษา
ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ ทรงมีพระราชหฤทัยเอื้ออาทร
ห่วงใยผูกพันอย่างลึกซึ้งกับพสกนิกรชาวไทยทั่วทุกภูมิภาค ทรงถือว่าทุกข์สุขของราษฎร
ประดุจดังทุกข์สุขของพระองค์เอง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
จำนวนกว่า ๓,๐๐๐ โครงการ ได้ช่วยเหลือเหล่าพสกนิกรให้พ้นจากสภาพความยากจนฝืดเคือง
ไปสู่ความพออยู่ พอกิน สมดังพระราชปณิธานที่พระราชทานเป็นพระปฐมบรมราชโองการ
ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ
ในพระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ ความว่า

“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม
เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

ทศวรรษที่ ๑

พระบรมราชสมภพ (พ.ศ. ๒๔๗๐ - ๒๕๓๙)

Commonwealth of Massachusetts
County of Middlesex _____ City of Cambridge

THE FOLLOWING IS A COPY FROM THE RECORDS OF SAID CITY:

Record Number 3177 Date of Birth December 5, 1927
 Name of Child Manohai Aduldej Sangka Sex Male Race Thai
 Place of Birth Cambridge Hospital, Cambridge, Massachusetts
 Name of Father Manohai Sangka
 Mother Name of Mother Sangsom Talagot
 Residence of Parents 63 Longwood Avenue, Brookline, Massachusetts
 Father's Occupation Harvard University Medical Student
 Occupation of Father None
 Occupation of Mother None
 Date of Record December 15, 1927
 Date of Record Made _____

I do hereby certify that the above is a true record from the Record of Births in the County of the City Clerk, or under his authority.

In witness whereof, I have hereunto set my hand and the seal of said City, this _____ day of _____, 1927.
 At the year following the date of said record.

Paul J. [Signature]

พุทธศักราช ๒๕๓๐
สำเนาพระสุติบัตร

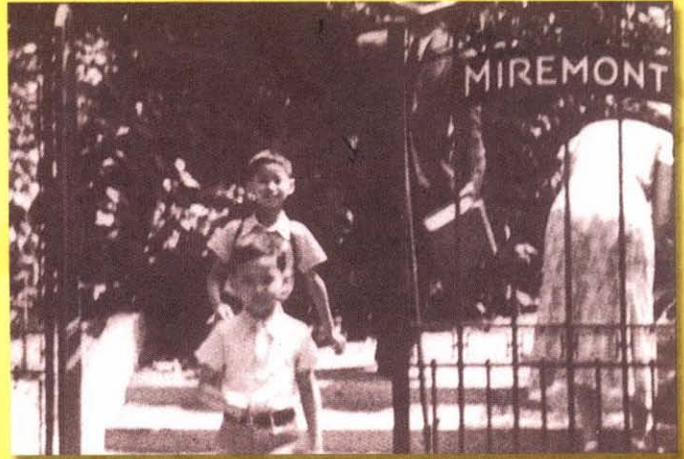
พุทธศักราช ๒๕๓๙
ขณะทรงศึกษาชั้นอนุบาล

การศึกษาครั้งทรงพระเยาว์

พุทธศักราช ๒๔๗๑

บนดาดฟ้าของบ้านในเมืองบรัคเลย์น
รัฐแมสซาชูเซตต์ ประเทศสหรัฐอเมริกา

พุทธศักราช ๒๔๗๖ ขณะทรงศึกษาชั้นประถมศึกษาโรงเรียน
เมียร์มงต์ (Mire Mont) ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

ขณะทรงศึกษาชั้นมัธยม
โรงเรียนเอกอล นูเวล
เดอ ลา ซืออิส โรมองต์
เมืองแซลลี-ซีอ-โลซาน
ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

ด็จพระราชสมภพ ณ โรงพยาบาลเมานท์ออบอร์น
(Mount auburn) เมืองเคมบริดจ์ (Cambridge) รัฐแมสซาชูเซตต์
(Massachusetts) สหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๐

๘

ของเล่นเมื่อทรงพระเยาว์ : สู่การทรงงานพัฒนาประเทศ

ตั้งพระราชกระแสร่ำลึกลงถึงเหตุการณ์เมื่อครั้งยังทรงพระเยาว์จนเป็นที่มาของ “โครงการแก้มลิง” ความว่า “...เราจำได้เมื่ออายุ ๕ ขวบ มีลิง เอากล้วยไปให้ มันก็เคี้ยว เคี้ยว เคี้ยว แล้วใส่ในแก้มลิง ตกลงโครงการแก้มลิงนี้ มีที่ก่อกเมื่อเราอายุ ๕ ขวบ เมื่ออายุ ๕ ขวบ ก็นี่เป็นเวลา ๖๓ ปีมาแล้ว...”

(พระราชดำรัสเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา)

พระอัจฉริยภาพด้านการชลประทานและการปลูกป่า

"...ในไม่ช้าการเล่นในกองทรายนั้น จะรู้สึกว่าจะไม่สนุกนัก เพราะเมื่อเอาน้ำเทลงไปกองทราย น้ำก็จะซึมลงไปหมด จึงย้ายกันออกมาเล่นข้างนอก
ปลูกคลองในดิน นำน้ำมาใส่ให้ไหลในคลอง แล้ววิ่งไปเก็บกิ่งไม้ที่พุ่มไม้กลับมาปลูกไว้ริมคลอง..."

(พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์)

ทศวรรษที่ ๒

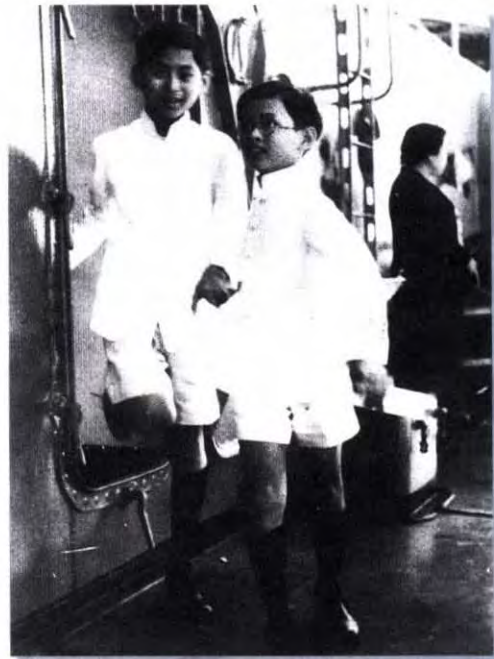

นพมหาดำจกรี ทรงพระปริชาชาญพูนเพ็ญ
(พ.ศ. ๒๔๘๐ - ๒๔๘๙)

พุทธศักราช ๒๔๘๐

"รถลากไม้" ทรงประดิษฐ์ด้วยพระองค์เอง

พุทธศักราช ๒๔๘๑

เสด็จฯ กลับเมืองไลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์
โดยเรือหลวงแม่กลอง ที่ท่าราชวรดิษฐ์ กรุงเทพฯ

ข ม พ ล

ลายพระหัตถ์เมื่อ ๑๑ ชั้นษา เมื่อพุทธศักราช ๒๔๘๑ (ที่มา : สมุดเยี่ยม กรมศิลปากร)

พุทธศักราช ๒๔๘๔
ยามภาวะสงครามน้ำมันขาดแคลน
ทรงจักรยานไปโรงเรียน

พุทธศักราช ๒๔๗๗

"...รูปนี้ถ่ายให้เห็นว่าคนต้นแถว เมื่อเวลาผ่านไปมาอยู่ปลายแถว..."

(ที่มา : เจ้านายเล็กๆ-ยุวกษัตริย์)

พุทธศักราช ๒๔๘๘

พุทธศักราช ๒๔๘๙

“...ช่างภาพที่ติดตามทุกหนทุกแห่งและที่ฝึกอาชีพ
การเป็นกษัตริย์ไปโดยไม่รู้ตัว...”
(ที่มา : เจ้านายเล็กๆ-ยุวกษัตริย์)

“...วันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๙ วันนี้ถึงวันที่เราจะต้องจากไปแล้ว... ถึงวัดเบญจมบพิตร
รถแล่นได้เร็วขึ้นบ้าง ตามทางที่ผ่านมาได้ยินเสียงใครคนหนึ่งร้องขึ้นมาดังๆ ว่า ‘...อย่าละทิ้งประชาชน...’
อยากจะร้องบอกเขาลงไปว่า

...ถ้าประชาชน
ไม่ทิ้งข้าพเจ้าแล้ว
ข้าพเจ้า
จะละทิ้งอย่างไรได้...
”

ทศวรรษที่ ๓

แรกเริ่มทรงเรียนรู้เพื่อประชาชน
(พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๙)

พุทธศักราช ๒๔๙๐ - ๒๔๙๒

ทรงมุ่งมั่นศึกษา : สร้างภูมิพลังเพื่อแผ่นดิน

ทรงศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยโลซานน์ ทรงเปลี่ยนแนวการศึกษา
จากสาขาวิศวกรรมศาสตร์ เป็นสาขาวิชาเกี่ยวกับการปกครอง เช่น
กฎหมาย อักษรศาสตร์ รัฐศาสตร์ เพื่อทรงเตรียมพระองค์ในการ
ที่จะเป็นประมุขของประเทศ โดยทรงใช้ชีวิตอย่างธรรมดา
เรียบง่าย และทรงศึกษาเรียนรู้ชีวิตความเป็นอยู่ของคน
ในทุกระดับชั้น

๑๘

พุทธศักราช ๒๔๙๓

ทรงรับพระราชภารกิจและหน้าที่อันยิ่งใหญ่

วันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๓

ได้พระราชทานพระปฐมบรมราชโองการว่า

“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม
เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

วันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๓

มีพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า

“...ขอให้ท่านทั้งหลายจงเชื่อเถิดว่า ข้าพเจ้ามีความอาลัยห่วงใย และตั้งใจที่จะทำนุบำรุงความสุขความเจริญให้เกิดแก่อาณาประชาราษฎร์
ชาวไทยโดยจริงใจอยู่เสมอ ...ข้าพเจ้ารู้สึกจับใจมากที่ท่านทั้งหลายได้ต้อนรับข้าพเจ้าตั้งแต่วันที่ได้กลับสู่พระนคร และยังมาได้เห็นโมตริจิต
อันสำแดงแก่ข้าพเจ้าในวันนี้ ก็ยังมีความปลาบปลื้มเป็นทวีคูณด้วยความใส่มั่นยั้งดี...”

พุทธศักราช ๒๔๙๕ : ถนนพระราชดำริสายแรก ห้วยมงคล

“...ที่ข้างในหนองพลับแต่ก่อนนี้เข้าไม่ได้ แต่ครั้งทางไปหนองพลับก็ไม่ได้... ปี ๒๔๙๕ หรือ ๙๖ เพิ่งได้ รถบลูโดเซอร์ แล้วเอารถไปให้ค่ายนเรศวรให้สร้างถนนให้โดยถนนเข้าไปถึงห้วยมงคล ซึ่งเดี๋ยวนี้ห้วยมงคล ๒๐ นาที ก็ถึง ตอนนั้นเข้าไปตั้งแต่ ๔-๙ โมงเข้าไปถึงร่วมป่าโมง ไปรถจี๊ป เข็นเข้าไปลากเข้าไป...”

พุทธศักราช ๒๔๙๘

แม่เฒ่าตุ้ม จันทนิตย์ วัย ๑๐๒ ปี ถวายดอกบัวสายสีชมพู ๓ ดอก
แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๘
ณ สามแยกขยงากร-เรณูนคร จังหวัดนครพนม จนกลายมาเป็นภาพ
ประวัติศาสตร์ที่น่าประทับใจภาพหนึ่ง

พุทธศักราช ๒๔๙๘

เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมราษฎรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ท่ามกลางอากาศอันร้อนระอุ

สมบัติห้องสมุดพุทธ

พุทธทศวรรษ ๒๕๕๕ : ทรงพระผนวช

วันที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ
ออกทรงพระผนวช ณ วัดบวรนิเวศวิหาร โดยมีพระสมณฉายาว่า
“พุทธทศกสิข” ประทับ ณ พระตำหนักปั้นหย่า วัดบวรนิเวศวิหาร

ทศวรรษที่ ๔

ทรงส่งเสริมการศึกษา
และพัฒนางานส่วนพระองค์
(พ.ศ. ๒๕๐๐ - ๒๕๐๙)

พุทธศักราช ๒๕๐๐ : เสด็จฯ ไปทรงเปิด “เขื่อนห้าแผ่นดิน”

เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๐ เสด็จฯ ทรงเปิด “เขื่อนเจ้าพระยา” จังหวัดชัยนาท ซึ่งเป็นเขื่อนทดน้ำที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย และได้รับการขนานนามว่า “เขื่อนห้าแผ่นดิน” เนื่องจากได้วางโครงการตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ และก่อสร้างสำเร็จในสมัยรัชกาลที่ ๙

พุทธศักราช ๒๕๐๑

วันพุธที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๑

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและ
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
เสด็จฯ ไปยังวัดพระธาตุดอยสุเทพ
จังหวัดเชียงใหม่

๒๔

เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมราษฎร จังหวัดอุดรธานี

พุทธศักราช ๒๕๐๔ : จัดตั้งโครงการส่วนพระองค์ขึ้นในสวนจิตรลดา
ทรงจัดตั้งโครงการส่วนพระองค์ขึ้นในสวนจิตรลดา เพื่อที่จะได้ทรงศึกษาหาข้อมูลต่าง ๆ
ก่อนพระราชทานพระราชดำริเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร โดยเมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๔
ได้ทรงหว่านข้าวใน “แปลงนาสาธิต” เพื่อเก็บเมล็ดพันธุ์ไปใช้ในพระราชพิธีพืชมงคล
จรดพระนังคัลแรกนาขวัญปีต่อไป

พุทธศักราช ๒๕๐๘ : ส่งเสริมการศึกษาต่อต่างประเทศ

ทรงฟื้นฟูทุนเล่าเรียนหลวง (King's Scholarship) ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานให้แก่นักเรียนที่เรียนดีไปศึกษาต่อต่างประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๐ เป็นต้นมา และได้ยุติไปเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖ ภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง

A photograph of a man with dark hair and glasses, wearing a dark pinstriped suit jacket, a white shirt, and a patterned tie. He is playing a gold saxophone. The background is a plain, light color.

พุทธศักราช ๒๕๐๙ : จุดเริ่มต้นสมาคมนักดนตรี
แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้พระราชทานคำแนะนำแก่นักดนตรี
และนักประพันธ์เพลงชาวไทย ให้จัดตั้งสมาคมการดนตรีขึ้น
ต่อมาได้มีการจัดตั้งชมรมดนตรี และได้พัฒนาเป็น
"สมาคมนักดนตรีแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์"

ทศวรรษที่ ๕

กษัตริย์ผู้ทรงงานหนักในการสร้าง รากฐานการพัฒนา “คน”

(พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๙)

พุทธศักราช ๒๕๑๐ : ทรงชนะเลิศการแข่งขันเรือใบในกีฬาแหลมทอง
ทรงเป็นตัวแทนประเทศไทยลงแข่งขันเรือใบในกีฬาแหลมทองครั้งที่ ๔
ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ พระองค์ทรงชนะเลิศเหรียญทองการแข่งขันเรือใบ
ประเภทโอเค โดยใช้ "เรือใบซูเปอร์มด" ลงแข่งขัน

พุทธศักราช ๒๕๑๑
ดอนขุนห้วย : เปลี่ยนดินร้างให้ชาวไร่

มีพระราชกระแสรับสั่งให้จัดหาที่ดินรกร้างว่างเปล่า
เนื้อที่ ๒,๕๘๐ ไร่ ให้กลุ่มชาวไร่จากนิคมสร้างตนเอง
เขื่อนเพชรบุรีเข้าประกอบอาชีพภายใต้
โครงการพระราชประสงค์ ดอนขุนห้วย
อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

๓๐

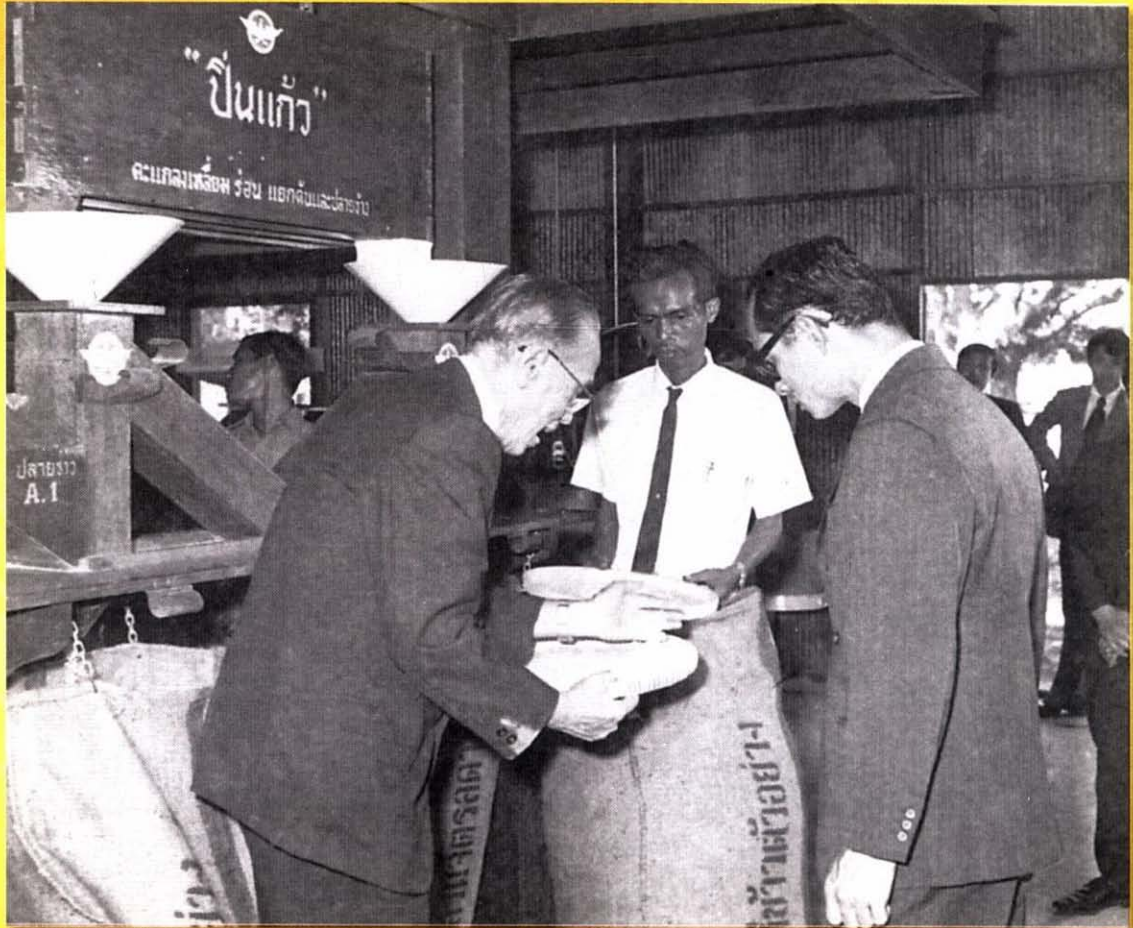
พุทธศักราช ๒๕๑๒ :

“ช่วยชาวเขา ช่วยชาวเรา ช่วยชาวโลก”
ทรงตั้ง “โครงการหลวง” เพื่อแก้ปัญหาปลูกฝิ่น
และการทำไร่เลื่อนลอยของชาวเขาซึ่งมี
พฤติกรรม “ตางและเผา” โดยส่งเสริมให้มี
ความเป็นอยู่ที่ดีและถาวร โดยการปลูกพืชผัก
และไม้ดอกเมืองหนาวแทน

พุทธศักราช ๒๕๑๓ : หนองพลับ : พลิกฟื้นปฐพีสู่วิถีเกษตรกรรม

ดำเนินงานโครงการพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์หนองพลับ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เนื้อที่ ๖๕,๐๐๐ ไร่ โดยส่งเสริมให้ราษฎร
มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย พร้อมทั้งพระราชทานคำแนะนำให้สร้างอ่างเก็บน้ำไว้ใช้เพื่อการเกษตรกรรมเมื่อฝนทิ้งช่วง

พุทธศักราช ๒๕๑๔ : โรงสีข้าวสวนจิตรลดา

วันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ : เริ่มกิจการโรงสีข้าวตัวอย่างในโครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา
โดยดำเนินการในแบบสหกรณ์ และทำการสีข้าวเปลือกเอง แทนที่จะต้องซื้อข้าวสารมาบริโภค

พุทธศักราช ๒๕๐๘ : ต่อสู้กับความหิวไทย

พระราชทานพระราชดำริให้ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดต่างๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อจัดหาไม้ช่วยเหลือนิเวศวิทยาบริเวณพื้นที่ที่ผู้ก่อการร้ายคุกคาม เป็นการผลักดันผู้ก่อการร้ายออกจากพื้นที่ ซึ่งต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้พระราชทานสัมภาษณ์เกี่ยวกับการก่อการร้าย ความว่า

“เราไม่ได้ต่อสู้กับผู้คน แต่กำลังต่อสู้กับความหิวไทย”

ทศวรรษที่ ๖

ทรงค้นคว้ารูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ :

พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต

(พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๙)

พ.ศ. ๒๕๒๐ เกษตรชนบ้านโต : บ้านผาปู่จอม จังหวัดเชียงใหม่
การเกษตรตามความลาดชันของไหล่เขา บ้านผาปู่จอม ตำบลแม่กิดช้าง
ตอง จังหวัดเชียงใหม่ เล็ดจฯ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๐

พุทธศักราช ๒๕๒๑

วันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๑ เสด็จฯ ไปยังโครงการระบายน้ำปะนาละ

พุทธศักราช ๒๕๒๒ ป่าหาย น้ำแห้ง ดินเลว ก็พัฒนาได้ :

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขานินช้อน
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา

“...เป็นการสาธิตการพัฒนาเบ็ดเสร็จ หมายถึง
ทุกสิ่ง ทุกอย่าง ทุกด้านของชีวิตประชาชน
ที่จะหาเลี้ยงชีพในท้องที่ทำอะไร และได้เห็น
วิทยาการแผนใหม่ จะสามารถที่จะหาวิธีการ
จะทำมาหากินให้มีประสิทธิภาพ...”

เสด็จฯ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๒

พุทธศักราช ๒๕๒๒ การแก้ปัญหาให้กับราษฎรบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส

ทอดพระเนตรสภาพพื้นที่การเกษตรบ้านโคก อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส เสด็จฯ เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๒

พุทธศักราช ๒๕๒๓ ขจัดทุกข์ชาวกรุง :
โครงการป้องกันน้ำท่วมกรุงเทพฯ และปริมณฑล
เสด็จฯ ไปยังบริเวณที่เกิดน้ำท่วมในกรุงเทพฯ และปริมณฑล
มีพระราชดำริในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม
เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๓

๓๘

พุทธศักราช ๒๕๒๔ แก้ปัญหาเร่งด่วน :
โครงการพัฒนาและจัดที่ดินในเขตพื้นที่บ้านชัยสมบุญ
บ้านโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์
ทรงช่วยเหลือแก้ไขปัญหาคอขวดด้านแหล่งน้ำให้ราษฎร
ซึ่งถูกรุกรานจากกองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์
เสด็จฯ เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๔

พุทธศักราช ๒๕๒๕ ทรงห่วงใยพลสกนิกรเกี่ยวกับ ปัญหาอุทกภัยที่อาจจะเกิดขึ้น

แม้จะยังไม่ทรงพินจากอาการทรงพระประชวรด้วย
พระبيبผาสะ (ปอด) อักเสบ เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน
พ.ศ. ๒๕๒๕ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

๓๙

พุทธศักราช ๒๕๒๕
วันที่ ๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๕ เสด็จฯ ไปยังพื้นที่บ้านบุโตะ
อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

พุทธศักราช ๒๕๒๖ ทอดพระเนตร
 แปลงสบู่ดำ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน
 อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร
 “...สบู่ดำเป็นพืชที่สามารถสกัดเป็นน้ำมัน นำมาใช้
 ในเครื่องจักรกลการเกษตรได้ ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนา
 ภูพานได้ศึกษาทดลองการใช้ประโยชน์จากสบู่ดำ...”

๔๐

พุทธศักราช ๒๕๒๖
 สร้างน้ำ เพิ่มป่า พัฒนาชีวิตแบบพอเพียง :
 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน
 อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร
 “...ด้านหนึ่งก็เป็นจุดประสงค์ของศูนย์ศึกษาก็เป็นสถานที่
 สำหรับค้นคว้าวิจัยในท้องที่ เพราะว่าแต่ละท้องที่ น้ำ
 อากาศ และประชาชนในท้องที่ต่างๆ กัน ก็มีลักษณะ
 แตกต่างกัน...”

พุทธศักราช ๒๕๒๗ ป่าพรุเสียมโทมรม สะสมดินเปรี้ยว แกล้งดินอย่างเดียว พัฒนาได้ยั่งยืน :
 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส
 "...การแก้ปัญหาอันอาจมีคนว่า ว่าไม่ถูกหลักวิชาการก็ได้ไม่เป็นไร โดยมากเราพยายามที่จะทำอะไรที่ง่ายๆ
 แล้วในที่สุดถ้าทำง่ายๆ แล้วได้ผล ก็จะเป็นหลักวิชาโดยอัตโนมัติ..."

พุทธศักราช ๒๕๒๗ ต้นทางคือป่าไม้ ปลายทางคือประมง
 ระหว่างทางคือ เกษตรกรรม :
 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้
 อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่
 "...นอกจากนั้นไปดูศูนย์ศึกษาก็ไปหย่อนใจก็ได้ เพราะว่าทำงานเครียด
 ก็ไปเที่ยวศูนย์ศึกษาเหมือนไปเที่ยวสวนสาธารณะก็ได้ความรู้ด้วย
 นี่แหละเป็นหลักของศูนย์ศึกษาการพัฒนา..."

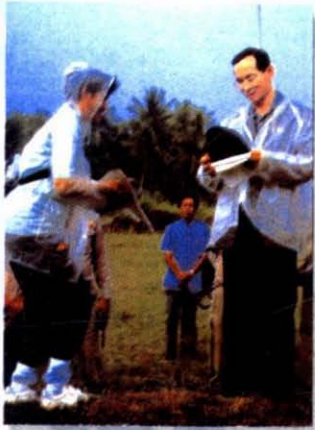
**พุทธศักราช ๒๕๒๘ เสด็จฯ เยี่ยมราษฎร
โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยเรือ จังหวัดสกลนคร**

เสด็จฯ เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๘
ทอดพระเนตรบริเวณพื้นที่ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยเรือ
เพื่อช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกของราษฎรบ้านดงน้อย
ตำบลดงมะไฟ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

๔๒

พุทธศักราช ๒๕๒๘
เสด็จฯ สำนวณสภาพภูมิประเทศบริเวณนิคมสร้างตนเอง
กิ่งอำเภอสุคริพ จังหวัดนครราชสีมา เสด็จพระราชดำเนินไปยัง
ทุกสภาพภูมิประเทศเพื่อศึกษาและรับรู้ปัญหาอย่างแท้จริง
เสด็จฯ เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๘

พุทธศักราช ๒๕๒๘ สงครามกับตัวยึกยือที่เชิงศิรี
อ่างเก็บน้ำตำบลเชิงศิรี จังหวัดนราธิวาส
ซึ่งเป็นการทรงงานวิบากที่เชิงศิรี เนื่องจากต้อง
เสด็จพระราชดำเนินด้วยพระบาทเข้าไปในป่ายาง
ท่ามกลางฝนตกหนัก เสด็จฯ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน
พ.ศ. ๒๕๒๘

พุทธศักราช ๒๕๒๙ อ่างพวง :
เครือข่ายอ่างเก็บน้ำห้วยตะแปด จังหวัดเพชรบุรี
เสด็จฯ อ่างเก็บน้ำห้วยตะแปด
ซึ่งเป็นอ่างหนึ่งในเครือข่ายอ่างพวง อำเภอชะอำ
จังหวัดเพชรบุรี เสด็จฯ เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๙

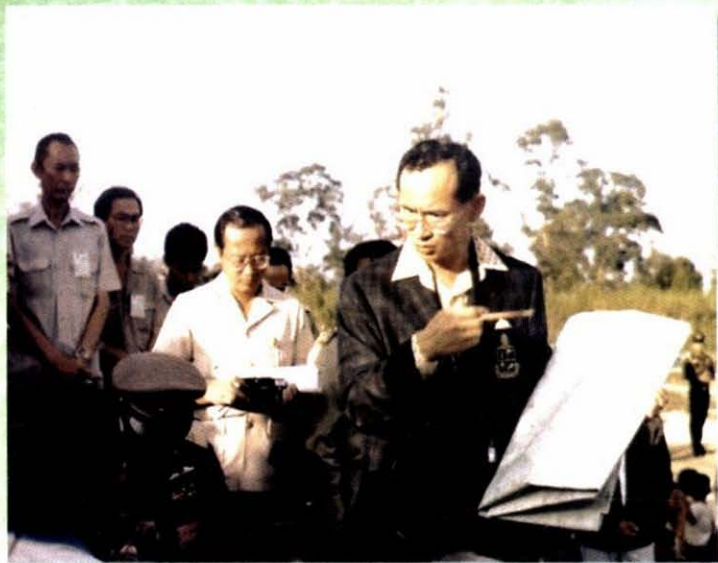
ทศวรรษที่ ๗

ทรงสาดิตการแก้ไขปัญหาทรพยากรธรรมชาติ
น้ำ ดิน ป่า
(พ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๓๙)

พุทธศักราช ๒๕๓๐ : โครงการพัฒนาตอยตุง จังหวัดเชียงราย
โครงการฟื้นฟูสภาพป่าและพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรบนที่สูง ตามพระราชกระแสรับสั่ง
ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ความว่า “...ฉันจะปลูกป่าบนตอยตุง...”
เสด็จฯ เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๐

พุทธศักราช ๒๕๓๒ แก้ปัญหาภาวะโลกร้อน

โดยทรงให้ศึกษาวิจัยว่าพืชชนิดใดผลิตออกซิเจนมากกว่า
คาร์บอนไดออกไซด์ และพืชชนิดใดดูดซับคาร์บอน
ไดออกไซด์ได้มาก แล้วสนับสนุนให้ปลูกพืชชนิดนั้นมากๆ
เพื่อช่วยบรรเทาภาวะโลกร้อน

๔๖

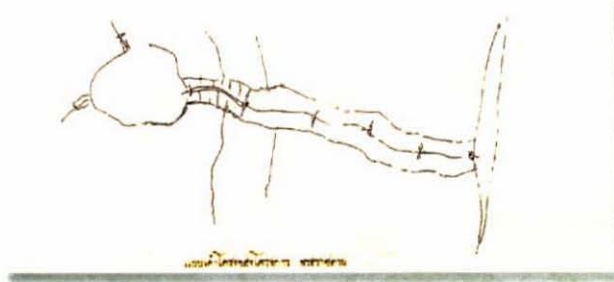

พุทธศักราช ๒๕๓๓ โครงการแก่งัดดิน

“...ให้มีการทดลองทำดินเปรี้ยวให้เปรี้ยวจัด โดยการระบายน้ำให้แห้งและศึกษาวิธีการแก้ดินเปรี้ยว
เพื่อนำผลไปแก้ปัญหาดินเปรี้ยวให้แก่ราษฎรที่มีปัญหาในเรื่องนี้ในเขตจังหวัดนราธิวาส
โดยให้ทำโครงการศึกษาทดลอง ๒ ปี และพืชที่ทดลองควรเป็นข้าว...”

พุทธศักราช ๒๕๓๕
โครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำ จังหวัดสกลนคร
ทรงซักถามราษฎรเพื่อใช้เป็นข้อมูล
ในโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำ

ภาพที่ยกย่องโครงการพระราชทาน
โครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำ
จังหวัดสกลนครและนครพนม
ทรงวาดบนเครื่องบินพระที่นั่ง

๕๗

พุทธศักราช ๒๕๓๕ ปกป้องผืนป่า :
โครงการพัฒนาพื้นที่แม่อาว จังหวัดลำพูน
เป็นโครงการรวมของหลายหน่วยงานเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟู
ทรัพยากรธรรมชาติให้มีความอุดมสมบูรณ์ควบคู่ไปกับ
งานพัฒนายกระดับคุณภาพชีวิตของราษฎร
เสด็จฯ เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

พุทธศักราช ๒๕๓๖

วันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ เลดีจา ไปยัง
โครงการพรมแม่ จังหวัดปัตตานี

๔๘

**พุทธศักราช ๒๕๓๖ ทฤษฎีใหม่ :
วัดมงคลชัยพัฒนา จังหวัดสระบุรี**

เป็นการทดลองและสาธิตตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่
เป็นแห่งแรก เลดีจา เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖

๔๙

พุทธศักราช ๒๕๓๗ สายสัมพันธ์ ๒ แผ่นดิน :

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาและบริการด้านเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว

“...พูดถึงประชาชนอย่างนี้ ไม่ได้พูดว่าประชาชนไทยหรือลาว เพราะว่าถ้าประชาชนที่ไหนก็ตาม ประเทศไหนก็ตาม มีความอยู่เย็นเป็นสุข สันติสุขหรือความสงบก็จะเกิดขึ้น ไม่เจาะจงว่าประเทศไทยหรือประเทศลาว...”

เสด็จฯ เมื่อวันที่ ๘ - ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๗

พุทธศักราช ๒๕๓๙

วันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ เสด็จฯ ไปยัง

โครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม จังหวัดราชบุรี

ทศวรรษที่ ๘

๘๐ พรรษา ปวงประชาเป็นสุขสันต์
(พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๕๐)

พุทธศักราช ๒๕๔๐ แฝก : กำแพงธรรมชาติที่มีชีวิต
เมื่อวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๐ เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตร
แปลงปลูกหญ้าแฝกที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ จังหวัดเพชรบุรี

พุทธศักราช ๒๕๔๑ ทรงห่วงใยปัญหาอุทกภัยภาคใต้
เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑ เสด็จพระราชดำเนิน
ไปยังโครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ฯ จังหวัดชุมพร

พุทธศักราช ๒๕๔๒ ข้าว : อาหารหลักของคนไทย
“ข้าวกล้องนี้ดี คนบอกว่าเป็นของคนจน เราก็เป็นคนจน”
พระราชดำรัสในโอกาสเสด็จฯ ไปทรงเกี่ยวข้าว
โครงการสวนพระองค์ จังหวัดปราจีนบุรี
เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๒

พุทธศักราช ๒๕๔๓ ทรงเยี่ยมความสำเร็จของเกษตรกร
เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๓ เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยม นายชิน แหยมสกุล อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

พุทธศักราช ๒๕๔๔ เขื่อนขุนด่านปราการชล : ลदन้ำยามท่วม
เต็มน้ำยามแล้ง ล้างดินยามเปรี้ยว

เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๔ เสด็จพระราชดำเนินไป
ทรงวางศิลาฤกษ์เขื่อนขุนด่านปราการชล จังหวัดนครนายก

พุทธศักราช ๒๕๔๕

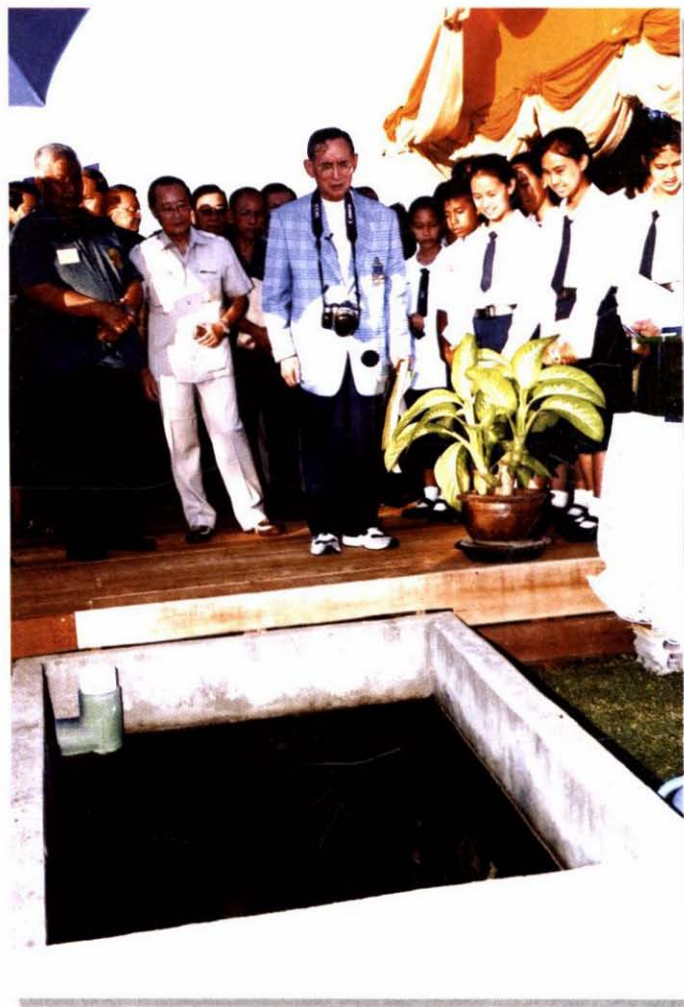
วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๕ เลดีจฯ
ไปพื้นที่ปลูกป่าชายเลน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

๕๗

พุทธศักราช ๒๕๔๕

วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชทานพระราชดำริให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ
ก่อสร้างเขื่อนแกว่น้อยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดพิษณุโลก

พุทธศักราช ๒๕๔๗ อุทกภัยคลี่คลายด้วยพระบารมี
เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตร
โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ยอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๗
เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์
จังหวัดลพบุรี

๕๙

พุทธศักราช ๒๕๔๘ วันนี้...ที่ยางชุม
เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘ เสด็จพระราชดำเนินไป
ทอดพระเนตรโครงการอ่างเก็บน้ำยางชุม อันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

พุทธศักราช ๒๕๕๙
วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ เลด็จออกมหาสมาคม
ณ สีหบัญชร พระที่นั่งอนันตสมาคม

พุทธศักราช ๒๕๕๙ : พระเกียรติภูมิเกริกไกร
เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เลขานุการองค์การ
สหประชาชาติ ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลความสำเร็จสูงสุด
ด้านการพัฒนามนุษย์ แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พุทธศักราช ๒๕๕๐ ๘๐ พรรษา ปวงประชาเป็นสุขศานต์

กรุงเทพมหานครนบพระบาทภูมิราช

กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีโอกาสสนองพระราชดำริ
และรับพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณในหลายๆ ด้าน เพื่อให้สามารถบำบัดทุกข์บำรุงสุข
แก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พระราชดำริต่างๆ
ที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานนั้น
เป็นสิ่งที่ประมาณค่ามิได้ โครงการต่างๆ ที่กรุงเทพมหานครได้มีโอกาสสนองพระราชดำริ
มีตั้งแต่การบรรเทาปัญหาจราจร ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาสิ่งแวดล้อม
ไปจนถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
อันจะนำไปสู่การพัฒนาเมืองให้เจริญก้าวหน้าและมั่นคงต่อไป

พระวิริยะบารมี...คลี่คลายวิกฤตจราจร

“ถนนสุทธาวาส” (พ.ศ. ๒๕๓๖)

มีพระราชดำริให้สร้างถนนใหม่โดยใช้พื้นที่ว่างของการรถไฟแห่งประเทศไทย โดยปรับปรุงและขยายขึ้นจากทางเดินเท้าเลียบริมทางรถไฟสายใต้ จากปลายถนนอิสรภาพถึงถนนจรัญสนิทวงศ์ ช่วยระบายรถและทำให้การจราจรบนถนนจรัญสนิทวงศ์คล่องตัวมากขึ้น

๖๔

“ถนนหยดน้ำ” (พ.ศ. ๒๕๓๖)

ถนนราชดำเนินกลางเคยมีปัญหาการจราจรติดขัดอย่างรุนแรง เนื่องจากรถยนต์จำนวนมากจากฝั่งธนบุรีที่ข้ามสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าต้องมาหยุดรอสัญญาณไฟจราจรที่เชิงลาดสะพาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงมีพระราชดำริให้ยกเลิกสัญญาณไฟจราจร แล้วจัดระเบียบเส้นทางจราจรเสียใหม่ พร้อมทั้งขยายผิวการจราจรโดยการเพิ่มช่องจราจรช่วงลงสะพาน และอีก ๑ ช่องซ้ายสุดสร้างเป็นทางกลับรถเข้าสู่ถนนเจ้าฟ้าใต้โดยไม่ต้องรอสัญญาณไฟจราจร

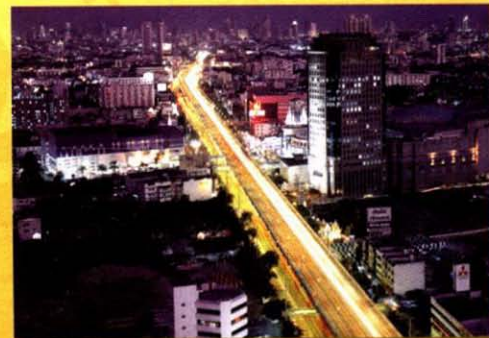
“สะพานผ่านฟ้าลีลาศ และสะพานมัฆวานรังสรรค์” (พ.ศ. ๒๕๓๓)

ปัญหา “คอขวด” อย่างรุนแรงในบริเวณนี้เกิดขึ้นเนื่องจากช่องจราจรบนสะพานผ่านฟ้าลีลาศ และสะพานมัฆวานรังสรรค์มีจำนวนน้อยกว่าช่องจราจรบนถนนราชดำเนิน จึงจำเป็นต้องขยายผิวการจราจรของสะพานทั้งสองแห่ง กรุงเทพมหานครได้ใช้วิธีปรับปรุง และขยายผิวถนนผ่านฟ้าลีลาศออกไปทั้งสองข้างทาง ส่วนสะพานมัฆวานรังสรรค์นั้น ใช้การก่อสร้างสะพานคู่ขนานเพิ่มอีก ๒ สะพาน แทนการขยายสะพานเดิม โดยอนุรักษ์รูปแบบประติมากรรมของสะพานซึ่งเป็นมรดกอันทรงคุณค่าของชาติไว้ได้

“ทางคู่ขนานลอยฟ้า ถนนบรมราชชนนี” (พ.ศ. ๒๕๔๑)

สภาพการจราจรติดขัดคับคั่งเป็นประจำทุกวันทั้งบริเวณสี่แยกอรุณอมรินทร์และสี่แยกจรัญสนิทวงศ์ เนื่องจากสะพานข้ามแยกทั้งสองอยู่ใกล้กันมาก ทำให้รถติดขัดต่อเนื่องเป็นระยะทางยาว จึงพระราชทานแนวพระราชดำริให้สร้างทางคู่ขนานเชื่อมสองสะพานเข้าด้วยกัน อันเป็นที่มาของ “โครงการพระราชดำริทางคู่ขนานลอยฟ้า ถนนบรมราชชนนี” ช่วยให้ผู้เดินทางจากตลิ่งชันสามารถมุ่งหน้าสู่สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าได้อย่างสะดวกและรวดเร็วขึ้น

๖๕

“สะพานพระราม ๘” (พ.ศ. ๒๕๔๑)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาแห่งใหม่ ให้เชื่อมต่อจากทางคู่ขนานลอยฟ้า ถนนบรมราชชนนี บริเวณแยกอรุณอมรินทร์ ผ่านถนนอรุณอมรินทร์ข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาไปบรรจบกับบypassถนนวิสุทธิกษัตริย์ ซึ่งสามารถกระจายปริมาณรถที่ต้องการข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาเข้าสู่ฝั่งพระนครโดยไม่ต้องฝ่าการจราจรบนถนนราชดำเนิน และไม่ต้องไปเพิ่มความแออัดให้แก่เกาะรัตนโกสินทร์ และโครงข่ายถนนใกล้เคียง และได้พระราชทานนามว่า “สะพานพระราม ๘”

พระวริยะบารมี...เชื่อมโยงโครงข่ายคลี่คลายปัญหา

โครงการแรกในการแก้ปัญหาจราจร “ถนนวงแหวนรัชดาภิเษก”
(พ.ศ. ๒๕๑๔)

ในโอกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๒๕ ปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
มีพระราชประสงค์ให้สร้างถนนเพิ่มขึ้นเพื่อแก้ปัญหาจราจร และพระราชทาน
เป็น “ของขวัญ” ให้แก่ประชาชน นับเป็นแนวพระราชดำริโครงการแรก
ในการแก้ไขปัญหาจราจรที่พระราชทานให้แก่กรุงเทพมหานคร

โครงข่ายถนนวงแหวนรัชดาภิเษก ประกอบไปด้วยถนนสายเดิมที่มีอยู่หลายสาย
และถนนที่สร้างขึ้นใหม่อีกจำนวนหนึ่ง ใช้เวลาก่อสร้างยาวนานถึง ๒๓ ปี
ระยะทางรวมทั้งสิ้นประมาณ ๔๕ กิโลเมตร

โครงการจัดสุทธิศตะวันตก-ตะวันออก (พ.ศ. ๒๕๓๘)

โครงการขนาดใหญ่อีกโครงการหนึ่งที่เชื่อมโยงโครงการขนาดย่อยๆ เข้าด้วยกัน
อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ จากทิศตะวันตกไปสู่ทิศตะวันออกของกรุงเทพฯ
 เริ่มจากฝั่งตะวันตกบริเวณถนนดลิ่งชัน-นครชัยศรี เข้าสู่ทางคู่ขนานลอยฟ้า ถนนบรมราชชนนี
 ผ่านสะพานพระราม ๘ สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า และสะพานกรุงธนบุรี ข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา
 ลงสู่ถนนราชดำเนิน ถนนศรีอยุธยา ผ่านแยกราชปรารภ ถนนเลียบบึงมัทกะสัน
 ถนนอโศก-ดินแดง เข้าสู่ถนนเชื่อมพระราม ๕-เพชรบุรี ถนนพระราม ๕ ถนนรามคำแหง
 ข้ามไปตามแนวถนนพระราม ๕ ดัดใหม่ จนบรรจบถนนศรีนครินทร์ ช่วยให้การสัญจรข้ามเมือง
 เป็นไปได้อย่างสะดวกและรวดเร็วโดยไม่ต้องผ่านเข้าไปในย่านใจกลางเมือง

สร้างทางลัดเพื่อให้รถไหลเวียน “เส้นทางลัดบนถนนพระราม ๕” (พ.ศ. ๒๕๓๘)

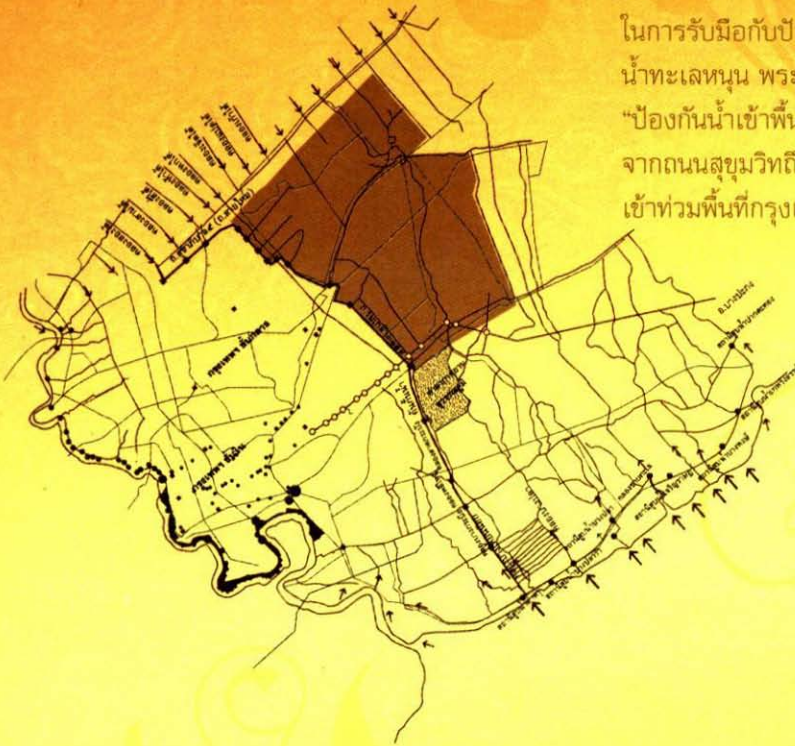
พื้นที่บริเวณถนนพระราม ๕ เป็นย่านธุรกิจและมีชุมชนอยู่อาศัยหนาแน่น การจราจรบนถนนสายหลักคับคั่ง
และติดขัดมาก ส่งผลต่อเนื่องไปถึงถนนโดยรอบ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงมีพระราชดำริในการสร้าง
ระบบถนนเพื่อให้รถสามารถไหลเวียนได้ทุกทิศทาง โดยใช้ “ทางลัด” เชื่อมต่อระหว่างถนนสายหลัก คือ
ถนนพระราม ๕ กับถนนอีก ๕ เส้นทางโดยรอบ มีผลให้การจราจรบริเวณดังกล่าวคล่องตัวมากขึ้น
รถในชุมชนสามารถวิ่งลัดออกสู่ถนนต่างๆ โดยรอบได้ ตั้งแต่ถนนลาดพร้าว ถนนรัชดาภิเษก
ถนนรามคำแหง ถนนเทียมร่วมมิตร ถนนพระราม ๕ ไปจนถึงถนนประดิษฐ์มนูธรรม

พระมหากษัตริญา...แก้ปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพฯ

คั่นกันน้ำฝั่งตะวันออก ป้องกันน้ำเข้าพื้นที่

ในการรับมือกับปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นในฤดูฝน เมื่อน้ำเหนือหลากและน้ำทะเลหนุน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแนวคิดในการ “ป้องกันน้ำเข้าพื้นที่” ด้วยการสร้างคั่นกันน้ำฝั่งตะวันออกของกรุงเทพฯ จากถนนสุขุมวิทถึงถนนสุขาภิบาล เพื่อคั่นน้ำที่ไหลบ่ามาจากทางเหนือเข้าท่วมพื้นที่กรุงเทพฯ ชั้นใน

แนวคลองทางฝั่งตะวันออกของกรุงเทพฯ เร่งระบายน้ำออกสู่ทะเล

ทรงแนะนำให้ “เอาน้ำออก” เมื่อเกิดน้ำท่วมขังเนื่องจากฝนตกหนักในพื้นที่ด้วยการเร่งระบายน้ำออกสู่ทะเลผ่านแนวคลองทางฝั่งตะวันออกของกรุงเทพฯ รวมทั้งจัดสร้างทำนบกั้นคลองแสนแสบบริเวณคลองบางกะปิและเสริมตลิ่งจากท่านบึงประตุน้ำปทุมวันเพื่อป้องกันน้ำที่ระบายออกไม่ให้ไหลย้อนกลับมาได้

จัดหาพื้นที่เก็บกักน้ำไว้ใช้ยามน้ำหลาก

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังได้พระราชทานแนวคิดในการจัดหาพื้นที่ว่าง เพื่อเก็บกักน้ำไว้ในยามน้ำหลาก ก่อนที่จะระบายออกสู่มแม่น้ำหรือทะเล ในภายหลังอันเป็นที่มาของ “โครงการแก้มลิง” ที่เปรียบเหมือนลิงชกกล้วยไว้ในแก้ม เก็บตุนเอาไว้ก่อนแล้วค่อยๆ เอาออกมาเคี้ยวกินทีหลัง

น้ำพระราชหฤทัย...เปลี่ยนน้ำเสียเป็นน้ำใส

บึงมักกะสัน เครื่องกรองน้ำธรรมชาติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริให้กรุงเทพมหานครจัดการพื้นที่บริเวณบึงมักกะสันซึ่งตื้นเขินและเน่าเสีย เนื่องจากเป็นแหล่งรับน้ำท่วมและน้ำเสียจากชุมชนแออัดโดยรอบให้เป็น "บึงบำบัดน้ำเสีย" เพื่อทำหน้าที่เป็นแหล่งเก็บกักและฟอกน้ำเสียจากคลองสามเสน โดยใช้วิธีการกรองด้วยธรรมชาติจากการนำผักตบชวามาปลูกลงในบึงเพื่อให้ดูดสารพิษ สารเคมี โลหะหนัก และย่อยสลายสารอินทรีย์ที่แขวนลอยมากับน้ำ ด้วยวิธีการดังกล่าวทำให้น้ำในบึงมักกะสันมีคุณภาพดีขึ้น และยังมีผลต่อเนื่องไปยังคลองสามเสน และคลองแสนแสบอีกด้วย

สระเก็บน้ำพระราม ๙ น้ำดีใส่น้ำเสีย

หนึ่งในโครงการพระราชดำริที่ใช้ "น้ำดี" มาเจือจางและขับไล่ "น้ำเสีย" โดยอาศัยหลัก "น้ำขึ้น-น้ำลง" ตามธรรมชาติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแนวคิดให้กรุงเทพมหานครนครเขตขนาดใหญ่ ๒ สระ ในพื้นที่ระหว่างคลอง ๕ และคลอง ๖ จังหวัดปทุมธานี เพื่อเก็บกักน้ำในฤดูฝน แล้วระบายออกไปเจือจางน้ำเน่าเสียในคลองต่างๆ ในกรุงเทพฯ ช่วยทำให้น้ำในคลองเหล่านั้นมีสภาพที่ดีขึ้น และยังอำนวยประโยชน์ด้านการเกษตรได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

๗๒

ยัด

โตนกั้งหันน้ำ

ประหยัดค่าใช้จ่าย

สามารถผลิตได้เองในประเทศ กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้ทูลเกล้าฯ ถวายสิทธิบัตร “กั้งหันน้ำชัยพัฒนา” เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๖ นับเป็นสิทธิบัตรในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์พระองค์แรกของไทยและเป็นครั้งแรกของโลก

บึงพระราม ๙ ธรรมชาติผสมหลักวิชา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงผสมผสานวิธี “ธรรมชาติ” เข้ากับ “หลักวิชา” ในการแก้ปัญหาหาน้ำเน่าเสีย โดยทำเป็นระบบ “สระเติมอากาศ” (Aerated Lagoon) ด้วยการติดตั้งเครื่องเติมอากาศแบบทุ่นลอย เพื่อเพิ่มปริมาณออกซิเจนในน้ำ ซึ่งจะช่วยให้แบคทีเรียและใช้ออกซิเจนในการย่อยสลายสารอินทรีย์ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น การบำบัดน้ำเสียด้วยวิธีดังกล่าวมีข้อดีคือสามารถดำเนินการและควบคุมดูแลได้ง่าย ค่าก่อสร้างต่ำ ไม่สิ้นเปลืองเนื้อที่มากนัก และไม่มีปัญหาในการกำจัดตะกอน รวมทั้งไม่มีกลิ่นเน่าเหม็นอันเป็นเหตุให้เดือดร้อนรำคาญ

ในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐
มูลนิธิชัยพัฒนา สำนักงาน กปร. สำนักงานงบประมาณ กรุงเทพมหานคร

านคร

สุขคานต์"

บ 20315

คาร ๙

DS
586
ภ671ป
2551

8 ทศวรรษแห่งการพัฒนา.

มูลนิธิชัยพัฒนา

สำนักงาน กปร.

สำนักงานประมาณ

กรุงเทพมหานคร